

6. po Trojici, čítané SB Rankovce, 27.7.2025

5. Mojžišova 6,1-6

¹ Toto sú prikázania, ustanovenia a právne predpisy, o ktorých mi prikázal Hospodin, váš Boh, aby som vás ich učil, aby ste ich plnili v krajine, ktorú idete zaujať ² - na to, aby si sa bál Hospodina, svojho Boha, aby si po všetky dni svojho života zachovával všetky Jeho ustanovenia a Jeho príkazy, ktoré ti dávam, a to ty i tvoj syn i vnuk, a aby si dlho žil. ³ Počúvaj teda, Izrael, a snaž sa tak konať, aby sa ti dobre vodilo a aby si sa veľmi rozmnožil, ako ti slúbil Hospodin, Boh tvojich otcov, v krajine oplývajúcej mliekom a medom. ⁴ Počuj, Izrael! Hospodin, náš Boh, je jediný Hospodin. ⁵ Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou. ⁶ Slová, ktoré ti dnes prikazujem, budú v tvojom srdci.

Nemožno poprieť, že Ježiš bol dobrý Žid. Keď sa Ho jeden z farizejov opýtal, ktoré je najväčšie prikázanie, citoval, ako pravoverný Žid, Šemu – čo bolo jedno z prvých vierovyznaní Izraela.

„Počuj, Izrael! Hospodin, náš Boh, je jediný Hospodin. ⁵ Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou.“ (5M 6,4-5).

Šema (pomenovaná podľa prvého slova vo verši, *šema*, hebrejsky „počuť“) stojí v srdci židovskej viery. Priemernému Židovi je rovnako známa ako modlitba Otčenáš priemernému kresťanovi. Židia, ktorí dodržiavajú náboženské zásady, ju recitujú dvakrát denne. Je to tiež jedna z pasáží napísaných na pergamene a uzavretých v *mezuzotoch* (malé krabičky na zárubniach židovských domov) a *tefilíne* (malé krabičky nosené na čele a ruke počas židovských ranných modlitieb). Prax používania *mezuzotov* a *tefilínu* má svoj pôvod okrem iného v niekoľkých nasledujúcich veršoch tejto 6. kapitoly.

„Priviaž si ich ako znamenie na ruku, upevni si ich ako symbol na čelo a napíš ich na veraje svojho domu a na svoje brány“ (6,8-9).

Šema je jadrom židovskej viery, ale aj my ostatní sa z nej môžeme poučiť.

Miluj Boha. Miluj Boha všetkým, čím si: srdcom, dušou, silou. Pre starozmluvného človeka bolo srdce miestom a centrom rozhodovania a vôle, duša bola spojená so životom ako takým, jeho prejavmi, vlastnosťami a charakterom človeka kým sila označovala vitalitu a energiu, nadšenie života.

A podobne, je potrebné si uvedomiť, že v rozmýšľaní vtedajšieho Izraela „láska“ nebola len emóciou, ale bola aj vedomým rozhodnutím k lojálnosti, k poslušnosti, bola to zmluva medzi dvomi zmluvnými stranami, ktorá zaručovala, že zmluvníci budú stáť bok po boku vo všetkých zápasoch a bojoch. Práve takáto staroveká zmluva pravdepodobne stále v pozadí tohto Božieho nariadenia, ktoré oznamoval Mojžiš národu. „Milovať“ Pána Boha totiž predovšetkým znamenalo konať podľa Jeho vôle a Jeho prikázaní. „Milovať“ v tomto prípade znamenalo predovšetkým vernosť a lojálnosť pri plnení všetkých záväzkov a ustanovení Božieho zákona.

Takýto život mal Izraelu zabezpečiť požehnanie a pokoj po všetky generácie. Takýto život mal byť svedectvom pre ďalšie generácie, ktorým túto záväznú zmluvu s Hospodinom mali Izraelci odovzdávať:

„Zachovaj tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, vo svojom srdci. Opakuj ich svojim deťom a hovor o nich, či už budeš doma i keď budeš preč, či budeš líhať i keď budeš vstávať.“ (Deuteronomium 6:6-7)

Toto židovské Šema ale nestojí len na dodržiavaní zmluvných podmienok, na rozhodnutí k lojálnosti a vernosti zo strany Izraela. Stojí ešte na jednej dôležitej veci. Na jednom dôležitom poznaní. A aj toto poznanie vychádza z jazyka lásky a zmluvy. Je to metafora manželstva, ktorá hoci nie je v 5.

Mojžišovej taká výrazná, ako v niektorých iných knihách Biblie, poskytuje ústredný motív pre pochopenie vzťahu Pána Boha a Izraela. Hneď v siedmej kapitole 5. Mojžišovej je totiž nádherný opis toho, ako Pán Boh miluje Izraela a že táto Jeho láska nie je len zmluvným pilierom ich vzťahu, ale je predovšetkým emóciou Božieho srdca v ústrety svojmu ľudu, je prejavom Božej zamilovanosti si Izraela.

„Nie preto, že by ste boli početnejší ako ktorýkoľvek iný národ, si vás Hospodin vyvolil a priklonil sa k vám – veď ste boli najmenší zo všetkých národov. Ale preto, že vás Hospodin miloval a zachoval prisahu, ktorú prisahal vašim predkom, vyviedol vás Hospodin mocnou rukou a vykúpil vás z domu otroctva, z ruky faraóna, egyptského kráľa“ (Deuteronomium 7:7-8).

V jednom komentári k tomuto Božiemu konaniu v ústrety Izraelu sa píše:

„Zvláštne postavenie Izraela nespočíva na jeho zásluhách, sile, počte, inteligencii alebo čestnosti, ale na niečom iracionálnom, na vášni, na záležitosti srdca, nie mysle, skrátka na láske. Všetky snahy vysvetliť zvláštny osud Izraela racionálnymi pojmami len rozkladajú jeho moc. Izrael je totiž vyvolený z Božej lásky a pre Božiu lásku.“

A rovnakou láskou miluje náš Hospodin každé jedno svoje dieťa na tejto zemi. Každého človeka, ktorý je krstom a vierou vštepený do zmluvy Izraela cez Pána Ježiša Krista. A tak, ako Šema bola vyznaním viery a vernosti Izraela voči svojmu Bohu a vernosť a lojalnosť bola prejavom a dôkazom lásky k svojmu Bohu, tak aj naše Vyznanie viery nech nám pripomína potrebu vernosti a lojalnosti, ale tiež nech je pre nás dôkazom Božej lásky k nám. Lásky, ktorá je iracionálna, vášnivá, je záležitosťou Božieho srdca. Iba vtedy budeme rozumieť tomu, čo to znamená „Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou.“

Miluj Boha. Miluj Boha všetkým, čím si: srdcom, myslou, dušou, silou. Miluj Boha svojím životom.

Pán Ježiš napokon k najväčšiemu z prikázaní pridáva ešte jedno, z 3. Mojžišovej 19,18: „Miluje bližneho ako seba samého.“ Ako máme milovať Pána Boha? Poslúchaním Božích prikázaní, a naplnením tejto poslušnosti je láska k svojim blíznym ako k sebe samým a učením svojich detí a detí našich detí, aby robili to isté. Je to záležitosť hlavy aj srdca; láska prežívaná v poslušnosti Bohu, ktorý nás volá do zmluvy, zmluvy danej nie ako bremeno, ale „aby sa vám dobre viedlo“ (6:3).

Boží príkaz z 3. Mojžišovej patrí do tzv. knihy svätosti. Sú to kapitoly 19 – 26 z 3. Mojžišovej a sú to príkazy, ktoré mali odlišovať Izrael od ostatných národov. Ktoré ich mali vyvýšiť medzi národmi. Izrael sa mal stať výnimočným najmä svojou etikou a správaním sa voči blíznym.

Miluj Hospodina, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou. A miluj svojho bližneho (toho cez ulicu aj toho na druhom konci sveta) ako seba samého.

Nech nám Pán Boh dáva vôľu a múdrosť žiť podľa týchto prikázaní v našich životoch a v našom svete, aby sa nám aj našim blíznym darilo dobre. Amen.

Modlitba:

Pane Bože, náš nebeský Otče, ďakujeme Ti, že nám vo svojom slove zjavuješ, kto si, a ukazuješ nám cestu života. Teraz sme počúvali Tvoje Slovo, prosíme, otvor aj naše srdcia pre neho a jeho poslanstvo. Nauč nás počúvať nielen ušami, ale celým svojím bytím. Daj, nech Tvoja pravda prenikne našu myseľ, nech Tvoja láska zapáli naše srdce, a nech naše ruky a nohy ochotne konajú Tvoju vôľu. Pomôž nám milovať Ťa celým srdcom, celou dušou a celou silou, a učiť sa každý deň žiť v Tvojej blízkosti. Vyznávame, Hospodine, spolu s prorokom Izaiášom: Hovor, Pane, Tvoj služobník počúva. Amen.

